

SIMAI M. 1989. Külföldi működő tőke az európai szocialista országok gazdaságában az 1980-as évek végén. – Közg. Szle 7–8. pp. 873–887.

Szapora vegyevállalatok. – HVG, 1991. 40. 9 p. (Név nélkül)

Vegyes házasságok. – HVG, 1991. 14. 86 p. (Név nélkül)

A világgazdaság és a magyar gazdaság helyzete és kilátásai 1990 őszén. – Konjunktúrajelentés 3. KOPINT-DATORG, Bp. 130 p.

SPATIAL DISTRIBUTION OF JOINT VENTURES IN HUNGARY

by *L. Iván*

S u m m a r y

An ongoing economic transformation has been underway in Hungary since 1968 which has considerably accelerated since the dramatic political changes started in 1989. Structural changes in the domestic economy perhaps are represented most strikingly by the mushrooming joint ventures with foreign capital involvement spatial processes of which are presented and major conclusions drawn briefly in this article. Spatial distribution (by settlements) of economic units (joint ventures) of the new (capitalistic) type are registered for two time slices (1989 and 1990) to show a fundamental turn in motivations of their establishment and to reveal one of the typical spatial aspects of innovation diffusion.

Spatial processes are showing close correlation with the general microregional level of development. In the beginning (1989) there was a strong spatial polarization while later (1990) a slow but marked levelling started.

Further on an outline of the specific features of the joint ventures in Hungary is presented and, as a result of a representative sampling, the geographical origin of the investments is analyzed. A short assessment is given on the amount of the capital involved and on the trends of its expansion, related to the earlier expectations. Finally, Hungary is shown in an international comparison with other countries of the Eastern European macroregion as far as the joint ventures are concerned.

Translated by L. BASSA

Beszámoló az osztrák–magyar geomorfológiai és tájökölógiai szimpóziumról

(Persenbeug, 1991. október 8–12.)

A hagyományosan jó osztrák–magyar szaktudományi kapcsolatok megnyilvánulásaként 1991-ben az Osztrák Földrajzi Társaság meghívta a magyar természetföldrajzosok egy csoportját Ausztriában tartandó tapasztalatcserére, terpei kutatáseredményeik megismertetésére. A szervezésben kiemelkedő szerepet vállalt H. FISCHER professzor, a Bécsi Egyetem Természetföldrajzi Tanszékének vezetője és Dr. P. FRITZ, a Bécsi Közgazdasági Egyetem Város- és Területfejlesztési Intézetének tanára, akik a kirándulásokon is mindvégig kísérték bennünket. Csak Bécsben tartott velünk a szintén régi időkre visszanyúló magyar kapcsolatokkal rendelkező, a szimpózium megrendezését ugyancsak támogató Osztrák Kelet- és Délkelet-Európa Intézet (gondoljunk pl. a dunai országok atlaszára) képviselője, Dr. P. JORDAN.

A meghívók szándéka szerint a magyar küldöttség egyrészt a magyar geomorfológia és tájökölógia vezető kutatóit, az MTA Földrajztudományi Kutató Intézetét, valamint valamennyi egyetemi természetföldrajzi tanszékét képviselő szakemberekből állt, másrészt pedig helyet kapott benne néhány olyan fiatalabb kutató is, aki az osztrák–magyar földrajzi kapcsolatokért már sokat tett, je Ausztria természeti képét

kevesbé ismeri. 1991 október 8-án, délben bérelt autóbusszal végül is a következő összetételű magyar delegáció érkezett meg a Bécsi Egyetem új épületéhez: KERTÉSZ Á., KIS É., LÓCZY D., MAROSI S., MEZŐSI G., PÉCSI M., PÉCSINÉ DONÁTH É., PINCZÉS Z., SCHWEITZER F., SZABÓ J. és SZÉKELY A.

A program Bécs fekvésének bemutatásával kezdődött, amelyre a legmegfelelőbb pont a Bécsi-erdő flis-zónájának két szomszédos tagja, a Kahlenberg és a Leopoldberg. Innen letekintve láthatuk a Duna magas (nuBbergi) teraszát, a tájökölógiai magyarázat keretében pedig a terjeszkedő főváros és a szőlőskertek harcának történetét hallhatuk (amely egyébként már 1900-ban végetért, építési tilalom bevezetésével). A Duna áttörése (Wiener Pforte) felé haladva a magyar Dunakanyarban érezhettük magunkat, hiszen az „osztrák Esztergom”, Klosterneuburg alatt vezetett az utunk. A Tullni-medencében a vízellátás kérdései, a talajvíz szennyeződése került szóba. Az osztrák Duna-völgy legvadregényesebb szakaszán, az epigenetikus eredetű Wachauban a fejlődéstörténeti ismertetésen, a szőlőtermesztés ökológiai adottságainak felvázolásán kívül arra is volt alkalmunk, hogy megtekintsük Maria Taferl barokk búcsújáró templomát, a buszból kipillantva Dürnstein, Aggstein és Arnstetten várkastélyát, ill. a melki benedekrendi apátságot. Este a Duna menti Persenbeugban a magyar fél röviden tájékoztatta a vendéglátókat a folyamaton lévő geomorfológiai, tájökölógiai kutatásokról. A 200 MW-os Ybbs–Persenbeug-i vízerőmű és a Habsburg-kastély fakultatív meglátogatása után (az utóbbiban született egyébként az utolsó magyar király, IV. Károly) a BÖHM család tulajdonában lévő, a Fehér Bárányhoz címzett fogadóban vacsoráztunk, majd tértünk nyugovóra. Másnap, október 9-én a terepi bemutatók fő témája az Osztrák–Mészkölpok előterének geomorfológiája volt. Tanulmányozhattuk az Ybbs és Enns városok közötti magas- és alacsonyteraszok kialakulását, a bennük kiformalódott völgyek típusait (dellék, szurdokok, talpasvölgyek), a lösztakarót és fosszilis talajait. Tájékoztatót kaptunk a földhasznosításról, sőt láttunk egy jellegzetes, múlt századi négyszög alaprajzú majorságot is. Ennsnél D-re fordultunk és a hasonló nevű folyó völgyét követve, az 1200 éves történelmére, műemlékeire és ipari hagyományaira (vasipar, autógyártás) egyaránt büszke Steyernél értük el a Mészkölpok peremét. A főteret (Stadtplatz) tett séta után a sírre települt konglomerát csuszamlásait figyelhettük meg tipikus feltárásokban. A 750 m magas Plattenbergről letekintve a gyönyörű panorámán kívül a növénytermesztő (Körbauern) és az állattartó (Hörnauern) gazdaságok különbsége is feltárlt előtünk. Késő este tértünk vissza Persenbeugba.

A szimpóziium harmadik napján a Strudengau szorosán keresztül Felső-Ausztriába jutottunk. Greinben, az idegenforgalmi prospektusokban a Malmok vidékének (Mühlviertel) nevezett, földrajzilag a Cseh-medencéhez tartozó táj kapujában állunk meg. A kristályos masszívum formakincsét meghatározza a gránit tömbös mállása, valamint a tömbök felszínre kerülése erózió útján. Ennek különböző módozataira Perg városa környékén láttunk példákat. A mállás terméke a kaolin is, amelyet a kriebbaumi külszíni fejtésben termelnek ki. Aznap programunk meglehetősen zsúfolt volt, hiszen a nap második felében a Duna völgyétől az Alpok magas régiójáig nyúló szelvényt kellett bejárunk. Linz mellett letértünk az A1-es autópályáról, majd Welsen keresztül a Traun-tóig, ezután pedig Bad Ischl érintésével a kelta sóbányájáról világhírű Hallstatti-tó felső szögletéig, Obertraunig hajtottunk. A végmoréna hátakról néhány kilátóhelyen fényképeket is készíthettünk. Obertraunból (609 m) drókkötélpályán utaztunk a 2109 m-en fekvő krippensteini Hegyi szállóig, majd tovább az oberfeldi laktanyába, ahol megszálltunk.

A kirándulások mindaddig csupán szellemi (nyelvi és a szakmai magyarázatokat felfogó) képességünket vették igénybe. Október 11-én azonban, a laktanyából kiindulva csoportunk legtöbb tagja gyalogtúrára indult a Dachstein-fennsík karrosodott felszínén. A terepen tanulmányozhattuk a harmadidőszaki tönkfelszín glaciális és karsztos formáit (a karok, dolinák típusait), a terület hidrológiáját. Sajnos túl sok időt töltöttünk azzal, hogy felkapaszkodtunk a Galamb-csúcsi-nyereg (Taubenkogelsattel, 2250 m), majd egészen 2500 m tengerszint feletti magasságig a Gjaidstein oldalában, útközben a híres gyöngykavicsokból (Augenstein) gyűjtögetve, ezért a különben nem igazán hosszú túra utolsó három óráját már teljes sötétségben kellett megtennünk. Minden lépést külön megfontolva, egymással együttműködve sikerült az utat egyetlen sérülés nélkül megúsznunk. A geológiai felépítésnek, a holdfényben derengő fehér mészkődaraboknak köszönhetjük, hogy láttuk, hol találunk stabil helyet a következő lépéshez. A nap feszültségét este a laktanyában sörbe fojtottuk.

Az utolsó, szombati kirándulási napon még keresztülváltunk a festői Salzkammerguton, térképvázlatok segítségével követtük a Traun-gleccser visszahúzódásának stádiumait. A fáradt csapat Linztől már a legrövidebb úton, az autópályán utazott Bécsig. Búcsút vetünk vendéglátóinktól, és hazaindultunk. Este 11 óra körül érkezünk meg Budapestre.

A fásztó „dachsteini kaland” ellenére valamennyi résztvevő kellemesen emlékezik vissza osztrák házigazdáink vendégszeretetére, figyelmességére. Köszönettel tartozunk a számtalan kiosztott térképvázlatért, tömbszelvényért, egyéb ábráért, táblázatért, valamint színes prospektusért is, amelyekkel magyarázataikat szemléltették, ill. a terepbejárást emlékezetessé tették számunkra.

LÓCZY DÉNES